

Interview met Ātma Muni (Lucien Mertens)

Afgenomen door Gert Vliegen en Rudi Lepoutre, verwerkt door Nadine van Treeck

Ātma Muni is onderwijzer van opleiding. Vanaf zijn 12de levensjaar deed hij al aan Yoga. Op zijn 18de had hij zijn eerste Mystieke ervaring. Op zijn 31ste heeft hij naast zijn dagtaak als leraar, de Yoga-academie opgericht voor het opleiden van Yoga leraren, daarnaast gaf hij praktijklessen in Yoga aan belangstellenden. Hij reisde minstens 15 keer naar India en heeft twee keer de bedevaart naar de grot van Amarnāth gedaan, verbonden met de ontstaanslegende van Yoga. Momenteel is hij 82 jaar en leidt nog steeds Yogaleraren op aan de Yoga-academie in Mechelen.

We treffen Ātma Muni (Lucien Mertens) thuis. Hij beschrijft zichzelf als paradoxaal, aan de ene kant eigenzinnig en conservatief en aan de andere kant een top progressief mens. Helaas was het voor ons onmogelijk om een drie uur durend, boeiend interview hier in al zijn details te beschrijven en alle ervaringen weer te geven. We geven een beknopt resumé.

Hoe kijk je op dit moment aan tegen het feit dat er al een heel leven achter je ligt en het feit dat het leven dat nog voor je ligt nu veel korter zal zijn?

Het is goed geweest, ik heb een buitengewoon goed leven achter de rug. Indien ik heel de geschiedenis van mijn leven zou vertellen zouden veel mensen dit niet kunnen geloven.

Mijn ouders waren straatarm. Ik ben geboren in het jaar 1937, net voor de oorlog. Mijn vader stempelde al 11 jaar. Mijn vader heeft, in de eerste wereldoorlog, 2,5 jaar aan het front gezeten en was de enige overlevende van zijn compagnie. Hij was getraumatiseerd, een atheïst door wat hij had meegemaakt, een egoïst, een slechte vader en een leeuw als sterrenbeeld. Hij werkte als beeldhouwwerker in de meubelindustrie van thuis uit. We woonden in een zijstraat van de Sint-Katelijnestraat in Mechelen. Ik heb veel herinneringen, reeds vanaf mijn tiende levensmaand en ook van vele jaren nadien. Zo herinner ik me, als kind voor de oorlog, ik was toen 2,5 jaar, dat er een militaire soldaat stond op een platform in Mechelen. De komst van de Duitsers zal toen

al verwacht geweest zijn. Mijn ouders geloofden me niet als ik erover sprak. 50 jaar later heb ik de bevestiging gekregen van mijn neef die de soldaat ook gezien had. In mei zijn de Duitsers gekomen. Tijdens de oorlog observeerde ik de volwassenen; mensen waren bang van elkaar, een klein radiootje hadden we om naar de Nederlandstalige uitzending van de BBC te luisteren. Dit was toen strafbaar! We zijn bevrijd toen ik net geen 7 jaar was.

In 1941, ik was toen 4 jaar, werd ik ziek en ik ben tot mijn 14 jaar ziek geweest en overwegend bedlegerig. Ik ging tweemaal naar een schoolkolonie om terug gezond te worden. Deze instelling in Esneux, nabij Luik, was de hel voor mij. Ik was toen 11 jaar. Elke dag kreeg ik daar straf en werd geslagen. Ik verstond geen Frans en ik wist ook niet waarom ik altijd straf kreeg. Om de 3 maanden mochten je ouders één keer (2 uur) op bezoek komen. Volgens de dokters had ik drie ziekten; van alle drie kon ik sterven, maar van één zou ik zeker sterven voor ik volwassen werd. Ik had in de hoogste graad albumine, ik had in de hoogste graad bloedarmoede, en ik had

een ongeneeselijke leverziekte, die fataal zou zijn. Ik mocht van de huisdokter soms zelfs niet lezen omdat dat te vermoeiend was. Ik had als kind niets anders dan verinnerlijken; ik was toen al bezig met meditatie maar kende Yoga nog niet. Volgens de dokters zou ik mijn 18 jaar niet halen, daarna zou ik volgens de dokters nooit kunnen werken! Toch ben ik al bijna 30 jaar op pensioen.

Nadien, op school, observeerde ik de leraars, ik was het vaak niet eens met hen. Ik was heel vroeg rijp, dit had ik te danken aan mijn ziek zijn, het heeft me gesterkt. In een boekenwinkel in Mechelen heb ik gelukkig veel boeken kunnen bestellen. Een leraar begon een uitleg te geven over de Yoga Sūtra van Patañjali. Ik werd omvergeblazen en tegelijkertijd opstandig. Ik was stomverbaasd te ontdekken dat waar ik zo lang mee bezig was, Yoga was, en al duizenden jaren bestond. De leraar weigerde mij titels van boeken en namen van schrijvers te geven omdat ik te jong was... Ik kocht boeken over archeologie, egyptologie, geschiedenis, godsdiensten en filosofie. Al mijn spaargeld ging naar de boekhandelaar. Drie

jaar heb ik gezocht naar boeken over Yoga: Paul Brunton, daar ben ik mee begonnen. Een Britse auteur en filosoof, die naar India reisde in de jaren '30. Hij is de man die Śrī Ramana Mahārṣi bekend heeft gemaakt in de wereld. Nooit ben ik gestopt met het lezen en bestellen van boeken bij de boekhandelaar, hij wees mij de weg, hij gaf mij een meditatietechniek, bij hem kon ik terecht om mijn ervaring hieromtrent te delen. Ik had een grote honger naar zekerheid om te Weten of God bestond of niet bestond.

Op 5 november 1955 heb ik een belangrijk gesprek gehad met de boekhandelaar dat ik mij nog steeds woordelijk herinner. Ongeveer 5 maand later heb ik mijn eerste Unio-Mystica ervaring gehad, ik was toen 18 jaar. Voordien had ik elke dag minstens een half uur gemediteerd. Ik heb een ervaring gehad van spanningsloze ademstilstand, waarin uiteindelijk elk ik-bewustzijn verdween. Ik kan hieraan niets meer toevoegen... Ik studeerde aan de Katholieke normaalschool, zonder zelf katholiek te zijn, wat toen ondenkbaar was. Ik was zeer kritisch voor mijn leraren. Ik was in opstand tegen alles wat men tegen mij zei. Maar ik las de Bijbel van achter naar voor en van voor naar achter. Ik was gefascineerd door de evangeliën.

In de jaren '70 als al de Swāmī's naar Europa kwamen heb ik mijn mystieke ervaring voorgelegd, niemand van die Swāmī's begreep wat ik zei. Ze draaiden filosofisch rond de pot! Op mijn 33ste verjaardag heb ik het boek 'Science of Soul' van Swāmī Yogeśvarānanda gekocht, in de boekenstand van Paul Meganck. Een paar maanden later kreeg ik een telefoon van hem. Hij zei dat hij in contact stond met de Swāmī in Rishikesh. Als er belangstelling voor meditatie was wou Maharaj Jī ook naar België

komen tijdens zijn wereldreis. Ik antwoordde dat we hem zouden uitnodigen. Een paar dagen later kreeg ik telefoon van André Van Lysebeth: "Waarom laat je hem niet uitnodigen door de Belgische Yoga Federatie?" Ik aanvaardde dat op voorwaarde dat hij eerst naar Mechelen zou komen. Hij kwam tenslotte 14 dagen naar België. Uiteindelijk heb ik Maharaj Jī maar 3 dagen in huis gehad, de drie belangrijkste dagen van mijn leven. Ik heb hem gedeeld met onze Waalse, Brusselse en Antwerpse collega's. Maharaj Jī kon al mijn ervaringen beamen en daar met mij over praten en uitleg over geven. Hij kende ze in detail. In zijn ashram staat geen enkel godenbeeld. Hij was geen filosoof, maar een man met uitgebreide kennis en meditatieve ervaring. Alleen meditatie en naar binnen gaan... Zelfs mijn vrouw, die niet aan Yoga deed, zei: "Zo'n goede mens heb ik nog nooit ontmoet. Hij is altijd welkom in ons huis." Overal waren de broeders Mertens bekend als zelfstandige, vrije mensen die nooit een goeroe zouden nemen. Toch hebben we in Antwerpen dan een inwijding gekregen en zo is hij onze goeroe geworden. Maharaj Jī werd onze geestelijke vader.

Toen mijn vader 80 jaar was, zei hij meermaals: "Ik heb het niet goed gedaan in mijn leven". En: "Ik kan het niet meer goed maken, hé..." Maharaj vroeg een foto van hem: "Dan kan ik je zeggen waar hij nu is", zei hij. Maharaj Jī ging daarna via Frankrijk naar Engeland en hij gaf mij het adres waar hij daar twee maanden later zou verblijven. Hij vroeg om een foto van mijn vader naar daar te sturen. Drie maanden later, toen we hem bezochten in Amsterdam, zei hij: "Uw vader is waar jullie zijn, want hij heeft niet goed geleefd; hij zit met veel verdriet, en het eerste kind dat in je familie geboren wordt (mijn oudste kleindochter, Sharon), zal je vader zijn!" Sharon wou mij later geen opa of

bompa noemen, maar noemde mij spontaan 'Baba'. Dit betekent in heel het oosten en in India vader of grootvader. "Mijn kleindochter heeft mij erkend," zeg ik altijd...

Twee jaar later, in 1973, verbleef Maharaj Jī een maand bij mij thuis. Mijn vrouw, die gedurende 16 jaar niets van Yoga wilde weten, stopte niet met wenen heel de rit lang van Zaventem tot thuis. "Ik heb me twee jaar geleden niet vergist," zei ze, "hij is de beste mens die ik ooit ontmoet heb". De volgende dag gaf Maharaj Jī ons zijn officiële inwijding met het Heilig touw...

Kun je ons meer vertellen over je meditatietechniek, over je ervaring?

Ik was juist 18 jaar geworden. Mijn boekhandelaar, René Van Gysel, gaf me een Jñāna Yoga meditatietechniek. Ik moest mij concentreren op een graankorrel. Ik moest die graankorrel visualiseren en tot leven wekken! Niet direct een techniek die mij lag. Maar na enkele maanden dacht ik er anders over. Toch bleef ik nog op mijn honger zitten. De belangrijkste vraag in mijn leven was: ik wil weten wie of wat God is! Ik had een intens verlangen naar Waarheid en wilde niet afhangen van geloven...

Ik kende alleen één ademhalingsoefening van Yogi Ramacharaka uit zijn boek 'Haṭha Yoga', namelijk de ritmische ademhaling. Ānanda uit Kapellen heeft het leven van deze onbekende auteur in kaart gebracht, waarvoor ik hem dankbaar ben. Uiteindelijk ben ik gaan mediteren op een zelfgekozen mantra 'God is Liefde', al geloofde ik daar niets van! Ik heb deze woorden geprojecteerd op een ingebeeld uitspansel vanuit mijn Ājñā Chakra, zoals een projectiebeeld op een scherm. Ik deed dit herhaaldelijk en ritmisch, ieder woord in een

andere lichtende kleur. Ik ondervond achtereenvolgens dat mijn lichaam graniet was, stijf zonder leven. Daarna begon het uit te deinen en mijn lichaam werd helemaal ruimtelijk. Er zijn verschillende fasen gelijktijdig gebeurd. Vanaf mijn staartbeen schoot energie in pulserende golven naar de kruin van mijn hoofd. Mijn ogen werden automatisch pijnlijk vastgezet, gericht op Ajña Chakra, waarna ze ontspanden.

Toen had ik het bewustzijn dat ik daar zat zonder te ademen. Ik zat volledig rustig, zalig ontspannen, zonder behoefte om in- of uit te ademen. Dat was tegelijkertijd angstaanjagend, maar ik liet het los. De energiegolven stroomden uit de kruin van mijn hoofd naar buiten in een donkere tunnel zoals bij een bijna-doodervaring. Maar hier opende hij zich in het dynamisch geweld van een realistisch, niet ingebeeld heelal, waarin ik mij kon verplaatsen waar ik maar wou. Na enige tijd loste het heelal op. Ik zat daarna met

het enige bewustzijn van 'Ik ben'. Uiteindelijk verdween ook dit 'ik' bewustzijn en bleef enkel 'Zijn' over, zonder enige waarneming of differentiatie.

Het was NIETS en ALLES. Op een bepaalde ogenblik had ik het gevoel dat ik naar omlaag, naar beneden getrokken werd. Ik verzette me daartegen en toen ging alles snel. Het eerste waar ik me van bewust werd was mijn lichaam. Ik werd mij bewust dat ik nog altijd rustig zonder te ademen zat. Toen kwam de gedachte op: dit kan niet, dan ben ik dood! Toen, in paniek, begon ik snel te ademen om te bewijzen dat ik nog leefde en was ik helemaal terug in mijn lichaam. Toen heb ik spontaan en luidop gezegd: "Ik weet nu wat God is en ik weet dat niemand die ik ken, weet wat God is. Ik weet nu wat geluk is en ik weet dat niemand die ik ken weet wat geluk is." Ik doe soms pogingen om deze ik-loze zijnstoestand uit te leggen maar dit is onbegonnen werk: het is onmogelijk om onder woorden te brengen! Nochtans

is het iets wat inherent in elke mens aanwezig is. Bij mij is het wakker geroepen ten gevolge van mijn jarenlang ziek zijn, introvert zijn, en van het grote, onblusbare verlangen naar Waarheid. Ik kan aan deze ervaring niets meer toevoegen, niets meer verbeteren, ze blijft een altijd aanwezig bewustzijn. Ze heeft mijn leven blijvend veranderd...

Heel veel mensen beginnen met meditatie, na een tijdje stoppen ze, wat kan hen de kracht geven om vol te houden?

Wanneer Maharaj Jī bij ons in huis was en hij ging slapen dan keerde mijn vrouw, die niet Yoga-minded was, zijn pantoffels voor de deur naar de andere kant, zodat hij er 's morgens kon instappen. Op het einde van zijn boek 'Wetenschap van de Ziel' schrijft hij: "Waar rituelen ophouden daar begint Yoga" en daar ben ik het volkomen mee eens. Yoga is een mystieke beoefening. Meditatie is het beste wat er is maar kan ook gevaarlijk zijn, het is de essentie van Yoga, maar je kunt daar niet te pas of te onpas mee beginnen. Yoga begint met Yama en Niyama, je moet onophoudelijk werken aan je zuivering. Niet voor niets zijn dit de eerste treden van de Yoga Sūtra van Patañjali. Als je niet zuiver genoeg bent voordat je aan de volgende stappen begint, kun je geestesziek worden. Al je ondeugden, je haat, je jaloezie zal naar bovenkomen in jou gedurende de meditatie. Er zijn twee mogelijkheden als je gaat zitten om te mediteren. Je gaat dit afvlakken of je gaat dit versterken en als je je ondeugden versterkt dan word je geestesziek. Vaak heb ik dit gezien bij mensen. Dus wees voorzichtig en ga stap voor stap in je zuivering. Meditatie is geen doe-woord, het is een toestand, die vanzelf komt als je er klaar voor bent. De kracht is dat je gebeten bent, wilt volharden in

het willen Weten. Maharaj Jī zei meermaals dat ik een goede engelbewaarder heb. Hij zei ook meermaals dat ik een leven leefde van oogsten; dat ik in dit leven geen inspanning moest doen dat ik het allemaal zou krijgen...

Vertel eens iets over je reizen naar India, je bedevaarten?

Ik ben minstens vijftien keer in India geweest en ik heb jaren voor Touring Club als reisleader de grote reizen gedaan. In Kashmir heb ik tweemaal de Amarnāth Yātra, de bedevaart naar de grot van Amarnāth, gedaan. In de Sinai woestijn ben ik op de top van de Sinai geweest, waar Mozes de tien geboden kreeg van Yahweh... In Egypte bezocht ik de piramide van Khufu (Cheops). Dat is het meest indrukwekkende in mijn leven dat ik gezien heb. 4500 jaar geleden zijn die stenen die

"Meditatie is geen doe-woord, het is een toestand, die vanzelf komt als je er klaar voor bent. De kracht is dat je gebeten -bent, wilt volharden in het willen Weten."

tonnen wogen, architecturaal perfect geplaatst. Dat is een wonder! In Jordanië bezocht ik de plaatsen verbonden met de aartsvaders...

De Bedevaart naar Amarnāth, de plaats waar volgens de legende Śiva voor het eerst de wetenschap van Yoga onderrichtte aan zijn vrouw, Pārvatī, is een tocht van 96 km tussen 2300 en 4500 km hoog.

In 1975 stapten we de eerste dag 30 km tot in Shesnag (een meer op 4000 m hoogte). Ik wandelde nooit en ik had bergschoenen gehuurd die te klein en te smal waren! Al na 10 km waren mijn voeten open wonden... Na 48 km zie je, hoog op de berghelling, de grot liggen die zo groot is dat er een kathedraal in kan. Aan de ingang van de grot moesten schoenen en kousen uit en sta je op een

vloer bedekt met ijskoud water. Helemaal achteraan staat een liṅgam van ijs, een natuurlijke liṅgam (Svayambhū Liṅga). Daar verrichtten we, met de hulp van een Brahmaan, één voor één onze pūjā of verering.

Op de terugweg heb ik luid bhājans van Paramahansa Yogānanda gezongen om de pijn te verbijten. Op het einde hoorde ik ver achter mij mijn twee Indische zusters, Aruṇā en Lalitā, ook zingen... Op enkele kilometers van het einde kon een Oostenrijkse vrouw, Sunanda, die alle weken trektochten deed, niet meer verder... Heel de bedevaart heb ik gloeiende koorts en diarree gehad. Na drie dagen was ik meer dan acht kilo afgevallen!

De tweede keer, in 1984, heb ik op één dag 63 km gestapt hoog

in de bergen. Ik heb een hele nacht doorgestapt, alleen, onder het licht van de volle maan die de smalle bergpaden overgoot. Indrukwekkend doorheen de Himālaya! Heel in de verte zag je af en toe de kleine lichtjes van de vuren van de nomaden waarvan de roep soms over de hele vallei weerklonk.

Hoe denk je over een goeroe?

Goeroe betekent geestelijke leider dat is geen leraar. Een goeroe kan ook leraar zijn maar een leraar is geen goeroe. Voor mij kun je Yoga alleen doorgeven van goeroe naar leerling. Omdat je als goeroe de leerling kent, hem begeleidt op zijn pad, weet waar hij zit, hem van een verkeerde richting kunt afbrengen, raad geven, je kan zijn ervaringen verklaren. Een leraar geeft les, hij is een intellectueel. Een goeroe geeft begeleiding. Maharaj Jī was mijn goeroe om wie hij was, niet om

wat hij onderrichtte. Nadien was het mijn plicht om verder door te geven. Ik voelde dit ook als noodzaak...

Denk je dat Maharaj Jī, je goeroe, gereïncarneerd is?

Ik denk of geloof in niets. Als je er niets van kent dan ga je veronderstellingen maken. Jezus is op die manier tot de zoon van God gemaakt. Jezus was een mens die op de meest essentiële manier Yoga heeft gepredikt. Jezus zei: "Wie wind zaait, zal storm oogsten." Dat is de leer van karma in een notendop. Een oorzaak verplaatst zich in tijd en in ruimte, heeft geen einde, stopt nergens.

Jezus zei: "Als je iets geeft, doe het dan zo dat je linkerhand niet weet wat je rechterhand geeft." Dit is niṣhkama karma, onthechte handeling. Mooier kun je het niet zeggen. India

kent geen filosofie. India kent darshana's. Dat zijn zienswijzen, die gegrondvest zijn op ervaring.

Elke darṣana heeft Yoga nodig omwille van de ervaring. De dogma's moet je achter je laten. De mystici die deze grens oversteken ervaren Hèt of Dāt (de Unio Mystica). Maharaj Jī is een mens voor mij, maar wat hij ervaren heeft en kon brengen naar ons was onbetaalbaar. Zijn boeken worden gebruikt in de scholen. Zelf ben ik tegen Yoga in de scholen. Yoga mag geen vak zijn in een school. Yoga is een roeping, geen beroep. Yoga is een therapie, maar je mag het niet therapeutisch gebruiken. Je mag niet gaan zeggen doe deze āsana voor die kwaal. De āsana's zullen hun werk doen. Doe Yoga en je zult een gebalanceerde uitwerking krijgen. In de Bhagavad Gītā staat: "Onder duizenden is er ternauwernood één die Mij zoekt

Dharma Muni en Ātma Muni

en onder duizenden die mij zoeken is er ternauwernood één die Mij vindt." Dat zegt genoeg...

Welke tips zou je kunnen geven aan de Yoga Federatie?

De geschiedenis van de Yoga Federatie is met ups-and-downs gegaan. Ik zit al 50 jaar in het bestuur en heb de pedagogiek ter harte genomen.

Alles wat kwantitatief zal zijn verliest zijn kwaliteit. Ik zal nooit naar een betoging gaan of naar een vredesmars, daar zal altijd geweld zijn. Om vrede te vinden moet je naar binnen gaan, daar is het om te doen, je hoeft daarvoor niet te gaan betogen. Als je op de Internationale Yoga Dag Yoga geeft, moet je niet alleen āsana's laten zien, de diepgang van Yoga moet naar boven komen. Enkel āsana's tonen is verkeerde publiciteit voor de Yoga Federatie. Je komt naar Yoga voor spiritualiteit. Drie regels zijn heel belangrijk voor de Yoga Federatie en tevens ook voor de EYU:

1. Het mag geen gezagsorgaan zijn
2. Het is een adviserend orgaan
3. Het is een ontmoetingspunt

Waarom is Yoga nu zo populair?

We zijn begonnen in 1968 met lesgeven binnen de Federatie. Pierre Brel was secretaris van de Belgische Yoga Federatie. Ik had groot respect voor hem al was hij geen Yogi. Stuur me de statuten en het doel van de Belgische Yoga Federatie op had ik hem gevraagd.

In 1969 startten de seminaries in Gent, Brussel en Namen. In Gent zaten er 90% kinesisten. Het jaar daarna waren die bijna allemaal weg! We gingen uitwisselen, van elkaar leren en doorgeven. Er werden ook enkele specialisten uitgenodigd. Zo kwam er iemand spreken over de chakra's. Het was een goede uiteenzetting. Maar op het einde zei hij: "Je moet daar niet bij stilstaan want dit bestaat niet echt!" Wij, de broeders Mertens, dachten: "Wat komt die hier vertellen?" We hadden allemaal ervaring met chakra's. In rajāsische vorm is dat een explosie van energie die als een miniatuur melkwegstelsel draait in je lichaam. Die ervaring vergeet je nooit meer in je leven! Heel veel mensen leren dingen uit boeken zonder de ervaring te hebben...

Mijn slogan is: er is niets zo ernstig of je moet er mee

kunnen lachen. Er is niets zo belachelijk of je moet er de ernst van inzien.

Doe Yoga en de āsana's doen hun werk. Met Yoga kun je vermageren of verdikken dat hangt af van je endocriene klierstelsel. Mensen komen voor hun behoeften. Yoga wordt in de wereld gepropageerd als oefeningen (vertraagde gymnastiek), dat is spijtig. Yoga is veel meer dan dat! Yoga is spiritualiteit, is naar binnen keren. De Wellness Yoga is erg populair maar hij biedt slechts de kruimels van de tafel. Je komt bij ons binnen in onze academie om Yogaleraar te worden, als je eerst aan jezelf wil werken. Anders verwijzen we je door naar andere scholen.

Ben je niet bang om te sterven?

Heel mijn jeugd heb ik van de dokters te horen gekregen dat ik ongeneeslijk ziek was en nooit volwassen kon worden. Ik heb me daarbij neergelegd; dat was niet angstaanjagend. Ik ben met meditatie begonnen en binnen de 5 maanden was er geen spoor meer van de ziekte over. Dokters hebben achteraf wel gezegd, we zien

de littekens ervan, maar je bent volledig genezen. Toen dacht ik de kracht van Yoga is groot. Ik ben in mijn leven vaak op het randje van de dood geweest, ik had telkens geluk. De chirurg die mijn hart heeft geopereerd zei: "Mijnheer Mertens, je hebt een buitengewone engelbewaarder. Het is met je hartslagaders zodanig gesteld dat op het moment dat ik met je aan het praten ben, je op elk ogenblik kunt sterven." Op een bepaald moment had ik tegen de 500 suiker. Ik had een type 1! Ik moest insuline spuiten en heb dit jaren gedaan. De klassieke geneeskunde zei dat ik hier nooit van zou genezen. Een āyurvedische dokter in India (Dr. Triguna) heeft me er vanaf geholpen in juist geteld vier dagen... Met zijn kruiden te nemen, zag ik de suikerwaarden in mijn bloed drastisch zakken. Na vier dagen kon ik niet meer spuiten en nadien heb ik nooit meer gespoten.

De ervaring die ik op mijn achttiende kreeg, heeft bij mij de angst om te sterven weggenomen. Ik kan niet zeggen dat ik in mijn leven één moment bang ben geweest voor de dood en ik ben al heel dikwijls werkelijk op het randje geweest! Ik dacht telkens bij mezelf: "Ok, als het zover is, laat het dan maar gebeuren, laat het maar los", met een zucht van verlichting.

Toen ik een kind was kreeg ik hemofilie (de bloederziekte). Een bloedneus was voldoende. Het bloeden stopte niet... Ik heb alles gedaan op dat moment wat ik kon, maar mijn neus bleef maar bloeden. Tegen dat de dokter kwam, kon ik mijn hoofd niet meer opheffen. Ik heb maanden vloeibare voeding gekregen. Er was toen ook geen ogenblik dat ik bang was om te sterven.

Ik kan niet in de toekomst spreken, ik weet niet of ik op dat moment, als het zover

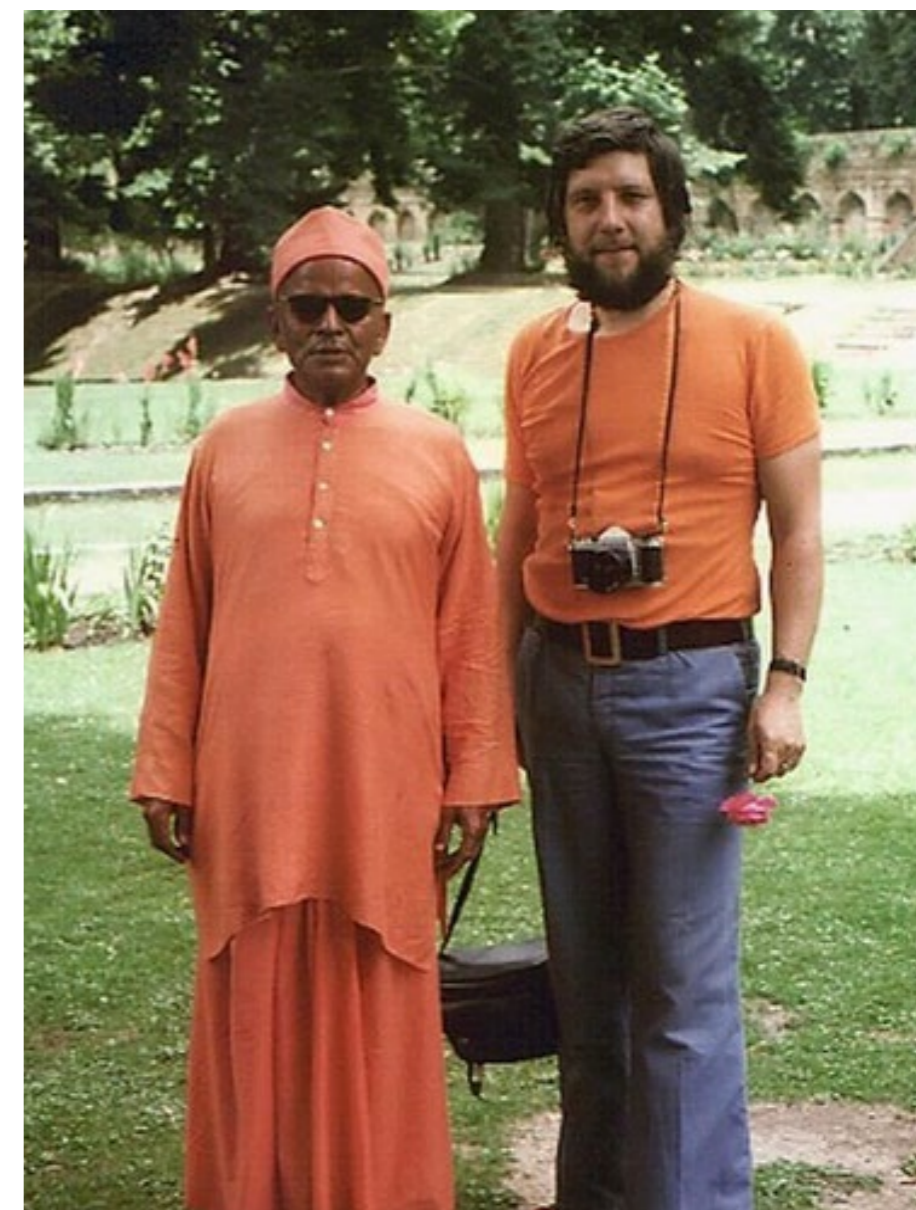
is, bang zal zijn of niet, ik veronderstel niet in het minste. Ik denk dat ik een zucht van verlichting ga slaken.

Wat heb je uit Yoga geleerd, wetende dat we nu de architect zijn van ons volgende leven?

Stel dat je ervan uitgaat dat dit zo is, wat zou je dan graag zijn?

Ik heb geen enkele behoefte om iets te zijn. In India zeggen ze als je die ervaring hebt gehad, je dan niet meer terug komt. Ik hou me daar niet mee bezig. Ik heb nog veel wensen. Ik zou doodgraag nog een aantal keren naar India gaan en mijn zusters zien, maar helaas zal ik daar nu niet meer geraken. Eén

ervan, Aruṇā, is al gestorven. Ik hoor en zie de andere nog wel vaak op WhatsApp. Alles wat Science fiction is, interesseert mij nog. Als ik morgen dement word, wens ik euthanasie aan te vragen. Mijn leerlingen zeggen dan: "En wat dan met je karma"? Dan zeg ik: "Dit is mijn keuze, mijn karma, daar moet je niet van wakker liggen". Ik heb een rijk leven gehad en zoals mijn goeroe zei: ik heb een leven van oogsten geleefd. Alles werd mij gegeven. Toch, als wat ik wenste zuiver was! Ik moest nooit moeite doen, het werd me in mijn schoot gebracht... ■

Swāmī Yogeśvarānanda en Ātma Muni

Difference between guru and teacher

A teacher is a guide on the path
A Guru is a pointer to the way

A teacher sends you on the road to success
A Guru sends you on the road to freedom

A teacher instructs you
A Guru constructs you

A teacher sharpens your mind
A Guru opens your mind

A teacher reaches your mind
A Guru touches your spirit

A teacher takes responsibility of your growth
A Guru makes you responsible for your growth

A teacher gives you things you do not have and require
A Guru takes away things you have and do not require

A teacher answers your questions
A Guru questions your answers

A teacher helps you get out of the maze
A Guru destroys the maze

A teacher requires obedience and discipline from the pupil
A Guru requires trust and humility from the pupil

A teacher clothes you and prepares you for the outer journey
A Guru strips you naked and prepares you for the inner journey